

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ
ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Ανάπτυξη και συνεργασία

Καταπολέμηση
της φτώχειας
σε έναν κόσμο
που αλλάζει

«Σήμερα είναι γεγονός ότι διαθέτουμε τα τεχνολογικά, οικονομικά και υλικά μέσα για να εξαλείψουμε κάθε ακραία μορφή φτώχειας από τον πλανήτη μας μέχρι το 2030. Δεν έχουμε καμία δικαιολογία για να μην το πράξουμε.»

Άντρις Πίμπαλγκς, επίτροπος Ανάπτυξης της ΕΕ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

*Η έκδοση αυτή αποτελεί μέρος μιας σειράς που εξηγεί
τι κάνει και γιατί η ΕΕ σε διάφορους τομείς πολιτικής
και με ποια αποτελέσματα.*

*Μπορείτε να δείτε στην παρακάτω διεύθυνση τα άλλα μέρη
της σειράς που είναι διαθέσιμα και να τα τηλεφορτώσετε:*

http://europa.eu/pol/index_el.htm

Πώς λειτουργεί η ΕΕ
Ευρώπη 2020: Η αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρώπης
Οι πατέρες της ΕΕ

Αλιεία και θαλάσσια πολιτική
Ανάπτυξη και συνεργασία ✕
Ανθρωπιστική βοήθεια και πολιτική προστασία
Ανταγωνισμός
Απασχόληση και κοινωνικές υποθέσεις
Ασφάλεια των τροφίμων
Γεωργία
Δημόσια υγεία
Διεύρυνση
Δικαιοσύνη, ιθαγένεια, θεμελιώδη δικαιώματα
Δράση για το κλίμα
Εκπαίδευση, κατάρτιση, νεολαία και αθλητισμός
Εμπόριο
Ενέργεια
Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας
Επιχειρήσεις
Έρευνα και καινοτομία
Εσωτερική αγορά
Η οικονομική και νομισματική ένωση και το ευρώ
Καταπολέμηση της απάτης
Καταναλωτές
Μετανάστευση και άσυλο
Μεταφορές
Περιβάλλον
Περιφερειακή πολιτική
Πολιτιστικός και οπτικοακουστικός τομέας
Προϋπολογισμός
Σύνορα και ασφάλεια
Τελωνεία
Φορολογία
Ψηφιακό θεματολόγιο και κοινωνία της πληροφορίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

**Γιατί χρειαζόμαστε μια ευρωπαϊκή
πολιτική ανάπτυξης και συνεργασίας**
Δεν πρόκειται απλώς για
το άθροισμα επιμέρους πολιτικών 3

Πώς συμβάλλει η ΕΕ
Μια εξατομικευμένη προσέγγιση 6

Τι κάνει η ΕΕ
Από τη θεωρία στην πράξη 9

Προοπτικές
Εκπληρώνοντας φιλόδοξους στόχους . . 15

Περισσότερα 16

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Ανάπτυξη και συνεργασία

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας
Δημοσιεύσεις
1049 Βρυξέλλες
ΒΕΛΓΙΟ

Το χειρόγραφο ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 2014.

Εξώφυλλο και φωτογραφία 2ης σελίδας: © iStockphoto.com/
lucadrp

16 σ. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-24204-5
doi:10.2775/56913

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής
Ένωσης, 2014

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2014
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή
επιμέρους φωτογραφιών πρέπει να ζητηθεί απευθείας
η άδεια των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Γιατί χρειαζόμαστε μια ευρωπαϊκή πολιτική ανάπτυξης και συνεργασίας

Δεν πρόκειται απλώς για το άθροισμα επιμέρους πολιτικών

Έχοντας διαθέσει 55,2 δισεκατ. ευρώ για επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια το 2012, τα θεσμικά όργανα και τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) χρηματοδότησαν από κοινού πάνω από το μισό της επίσημης παγκόσμιας βοήθειας, γεγονός που καθιστά την ΕΕ τον μεγαλύτερο δωρητή παγκοσμίως.

Το 2012 μόνο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χορήγησε πάνω από 13,5 δισεκατ. ευρώ εξωτερικής βοήθειας. Η ισχυρή δέσμευση της ΕΕ να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να καλύψουν τις ανάγκες τους είναι μια έκφραση αλληλεγγύης αλλά και ένα μέσο ενίσχυσης της ασφάλειας και της ευημερίας του πλανήτη μας. Η συνένωση δυνάμεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει αποδειχθεί αποτελεσματική για πολλούς λόγους: χάρη στη μοναδική της θέση, η ΕΕ μπορεί να αναλαμβάνει δράση εκεί όπου μεμονωμένες χώρες δεν μπορούν να φέρουν αποτέλεσμα από μόνες τους.

Η ΕΕ είναι παρούσα σε 140 χώρες, διαθέτει ευρεία εμπειρογνώσια και ιδιαίτερη αξιοπιστία και ουδετερότητα όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την παρατήρηση εκλογικών διαδικασιών, τη διακυβέρνηση και την επίλυση κρίσεων. Τα προγράμματα της ΕΕ έχουν πολυετή διάρκεια, προσφέροντας μ' αυτόν τον τρόπο μακροπρόθεσμη και προβλέψιμη βοήθεια. Και οι δύο αυτοί παράγοντες έχουν θεμελιώδη σημασία για τη βιωσιμότητα της ανάπτυξης.

Η ΕΕ συμβάλλει στον συντονισμό των δράσεων των διαφόρων δωρητών. Χάρη στην υπερεθνική της διάσταση, μπορεί να θέτει φιλόδοξους κοινούς στόχους και να σχεδιάζει εμπεριστατωμένες λύσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παγκόσμιας ανάπτυξης. Στο σημερινό οικονομικό κλίμα, η αποφυγή αλληλεπικαλύψεων έχει περισσότερη σημασία παρά ποτέ. Τέλος, η ΕΕ διαθέτει το ειδικό βάρος για να ανταποκρίνεται σε προκλήσεις παγκόσμιας κλίμακας.

Η ΕΕ συντονίζει την αναπτυξιακή της δράση με τη δράση της σε άλλους τομείς, όπως η ανθρωπιστική βοήθεια, το περιβάλλον, η ασφάλεια και η εμπορική πολιτική.

Η αλληλεγγύη στην καρδιά του ευρωπαϊκού οικοδομήματος

Η αναπτυξιακή συνεργασία εντάσσεται εξ αρχής στο πλαίσιο της διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η Συνθήκη της Ρώμης (1957) προέβλεπε τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης για τη χορήγηση συνδρομής στις αποικίες και τα υπερπόντια εδάφη. Όταν ξεκίνησε η αποαποικιοποίηση στις αρχές της δεκαετίας του 1960, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να μοιραστούν μέρος του κόστους για τη στήριξη των πρώην αποικιών τους μετά την ανεξαρτητοποίησή τους. Σταδιακά η πολιτική αυτή επεκτάθηκε, καλύπτοντας όλο και περισσότερο τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας, της Λατινικής Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Γειτονίας.

Το 2000 σηματοδότησε τη σύναψη της μακρόχρονης συμφωνίας του Κοτονού ανάμεσα στην ΕΕ και τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ). Αυτή η συμφωνία εμπορικών συναλλαγών και παροχής βοήθειας είναι η πιο ολοκληρωμένη μέχρι σήμερα συμφωνία μεταξύ των χωρών ΑΚΕ και της ΕΕ και καλύπτει περίοδο 20 ετών. Στόχος της είναι η συνεργασία για την εξάλειψη της φτώχειας και η παροχή βοήθειας στις χώρες ΑΚΕ, ώστε να συμμετάσχουν στην παγκόσμια οικονομία.

Πρόσθετα χρηματοδοτικά μέσα, όπως ο Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας, επιτρέπουν στην ΕΕ να αναπτύσσει δράση σε άλλα μέρη του κόσμου.

Επιπλέον, το 2000 η ΕΕ δεσμεύθηκε να στηρίξει τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας που έθεσαν τα Ηνωμένα Έθνη, ώστε μέχρι το 2015 να μειωθεί ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε συνθήκες έσχατης φτώχειας.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας ενίσχυσε περαιτέρω τη νομική βάση της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ. Η συνθήκη ορίζει ξεκάθαρα ότι η μείωση και η εξάλειψη της φτώχειας είναι πρωταρχικοί στόχοι της πολιτικής της Ένωσης για την αναπτυξιακή συνεργασία. Αυτό πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη όταν η Ένωση υλοποιεί πολιτικές που ενδέχεται να επηρεάζουν τις αναπτυσσόμενες χώρες. Σημαίνει επίσης ότι η αναπτυξιακή πολιτική είναι μια αυτόνομη πολιτική.

Σημαντική συμβολή στην επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας

Στη διάσκεψη κορυφής των Ηνωμένων Εθνών το 2000 η ΕΕ δεσμεύθηκε από κοινού με την παγκόσμια κοινότητα για την εξάλειψη της φτώχειας έως το 2015. Καθορίστηκαν οκτώ Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας:

- εξάλειψη της ακραίας φτώχειας και της πείνας,
- εξασφάλιση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για όλους,
- προώθηση της ισότητας των φύλων,
- μείωση της παιδικής θνησιμότητας,
- βελτίωση της μητρικής υγείας,
- καταπολέμηση του HIV/AIDS, της ελονοσίας και άλλων ασθενειών,
- εξασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας,
- ανάπτυξη της παγκόσμιας συνεργασίας.

Παιδιά στον δρόμο που ενώνει τις πόλεις Κέρεν και Μπαρέντου στην Ερυθραία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βοήθησε τη χώρα να σταθεί ξανά στα πόδια της μετά τον πόλεμο με την Αιθιοπία το 1998.

Διαρκείς προσπάθειες για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα

Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας αποτελούν τον πυρήνα της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ και βασικό της μέλημα. Η εύρεση της απαραίτητης χρηματοδότησης είναι μέρος της πρόκλησης που εμπεριέχει η επίτευξη των στόχων αυτών. Γι' αυτό, το 2002 πραγματοποιήθηκε στο Μοντερέι του Μεξικού διεθνής διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών με θέμα τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης. Στη διάσκεψη αυτή οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων δεσμεύτηκαν να κινητοποιήσουν όλες τις πηγές αναπτυξιακής χρηματοδότησης (εγχώριες και διεθνείς, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα), καθώς και να αυξήσουν σημαντικά την αναπτυξιακή βοήθεια.

Έκτοτε, η ΕΕ επανεξετάζει σε ετήσια βάση τη συλλογική της συνεισφορά προς τις αναπτυσσόμενες χώρες.

«Πρόγραμμα Δράσης για Αλλαγή»: η απάντηση της ΕΕ στις νέες προκλήσεις

Για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων, οι πολιτικές της ΕΕ πρέπει να συμβαδίζουν με το ταχύτατα μεταβαλλόμενο παγκόσμιο περιβάλλον. Από την έλλειψη φυσικών πόρων μέχρι την ανάπτυξη των αναδυόμενων οικονομιών και τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, νέες προκλήσεις

αλλά συνάμα και ευκαιρίες απαιτούν από την ΕΕ να αναπροσαρμόσει την αναπτυξιακή της συνεργασία.

Το «Πρόγραμμα Δράσης για Αλλαγή», που εκδόθηκε το 2011, είναι μια στρατηγική μείωσης της φτώχειας μέσα από την καθιέρωση βασικών αλλαγών στον τρόπο παροχής της ευρωπαϊκής βοήθειας. Οι αλλαγές αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Διαφοροποίηση: διττή προσέγγιση της χορήγησης βοήθειας σε χώρες όπου η αναπτυξιακή βοήθεια μπορεί να φέρει περισσότερα αποτελέσματα και όπου η ενίσχυση είναι περισσότερο αναγκαία. Το αποτελεσματικότερο είδος ενίσχυσης πρέπει να καθορίζεται με βάση την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε χώρα.
- Εστίαση των δραστηριοτήτων της ΕΕ το πολύ σε τρεις τομείς ανά χώρα.
- Βελτίωση του συντονισμού σε επίπεδο ΕΕ για καλύτερα αναπτυξιακά αποτελέσματα.
- Έμφαση στα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και τη χρηστή διακυβέρνηση, με βάση την εμπειρία από τις πρόσφατες εξελίξεις στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή.

- Μεγαλύτερη στήριξη για διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με μεγαλύτερη συμμετοχή σε τομείς στρατηγικής σημασίας, όπως η γεωργία και η ενέργεια, καθώς και προώθηση της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα.
- Μεγιστοποίηση της συνοχής των διαφόρων πολιτικών, ώστε οι αναπτυξιακές παράμετροι να λαμβάνονται υπόψη σε όλους τους τομείς ευρωπαϊκής δράσης. Αυτό θα επιτρέψει στην ΕΕ να μεριμνά καλύτερα π.χ. για τη σχέση μεταξύ ανάπτυξης και εμπορίου.

Υψηλές προσδοκίες, υψηλό διακύβευμα

Παρόλο που το ποσοστό των ανθρώπων που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας στις αναπτυσσόμενες χώρες μειώθηκε από το 46 στο 27 % την περίοδο από το 1990 μέχρι το 2005, γύρω στο 1,2 δισεκατ. άνθρωποι σε όλο τον κόσμο εξακολουθούν να ζουν με λιγότερα από 1,25 δολάρια την ημέρα, κάτω δηλαδή από τον διεθνή ορισμό της φτώχειας. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν τόσο την ενθαρρυντική πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσο και το μέγεθος των προβλημάτων που εξακολουθούν να υφίστανται.

Πάνω από μια δεκαετία, μετά την υιοθέτηση των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, πολλές χώρες έχουν απαλλαγεί από τη φτώχεια και τις συγκρούσεις. Ορισμένες από αυτές έχουν εξελιχθεί σήμερα σε υπεύθυνους διεθνείς χορηγούς βοήθειας και δυναμικές οικονομίες. Δυστυχώς, όμως, πολλές άλλες έχουν καταλήξει σε συνθήκες ακόμη μεγαλύτερης φτώχειας, συγκρούσεων και ανασφάλειας, ενώ άλλες εξακολουθούν να μη σέβονται τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών τους.

Η φτώχεια δεν είναι το μόνο σημαντικό ζήτημα. Πρόσφατες εξεγέρσεις, ιδίως στην περιοχή της Μεσογείου, έδειξαν ότι η ανάπτυξη πρέπει να συμβαδίζει με την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Η ΕΕ ενσωματώνει τα θέματα αυτά σε όλες τις πτυχές της αναπτυξιακής πολιτικής της.

Η ΕΕ δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις πιο ευάλωτες χώρες. Σχεδόν το ήμισυ της αναπτυξιακής της βοήθειας διοχετεύεται σε ασταθή κράτη. Σε χώρες που είναι επιρρεπείς σε κρίσεις και οι κάτοικοί τους συγκαταλέγονται, κατά συνέπεια, στους πιο ευάλωτους πληθυσμούς του πλανήτη, η παρεχόμενη βοήθεια θα είναι όλο και πιο προσανατολισμένη στην οικοδόμηση της ειρήνης και τη συγκρότηση του κράτους, με στόχο την καλύτερη ποιότητα και τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων. Σε χώρες που εξέρχονται από κρίσεις, μετά από συγκρούσεις ή φυσικές καταστροφές, όλοι οι χορηγοί βοήθειας θα παροτρύνονται να στηρίζουν την ομαλή μετάβαση από την ανθρωπιστική βοήθεια στη διατηρήσιμη ανάπτυξη και να βελτιώνουν τον μεταξύ τους συντονισμό, με απώτερο στόχο την αποκατάσταση της σταθερότητας. Η ΕΕ θα είναι βασικός εταίρος σε αυτή τη «νέα προσέγγιση» για τα ευάλωτα κράτη.

Ολοκληρωμένη δράση για την έξοδο των ανθρώπων από τη φτώχεια

Η αναπτυξιακή πολιτική σχετίζεται με μείζονα παγκόσμια προβλήματα και η ΕΕ συνεργάζεται με τους εταίρους της για την αντιμετώπισή τους. Από την κλιματική αλλαγή και τα θέματα ασφαλείας, όπως η τρομοκρατία ή η εμπορία ανθρώπων, μέχρι τη μετανάστευση και την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, η αναπτυξιακή συνεργασία μπορεί να συμβάλει με θετικό τρόπο στη δράση της ΕΕ ανά τον κόσμο.

Η συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες βοηθά επίσης στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων που έχει θέσει η ΕΕ για τα επόμενα έτη. Η εδραίωση μιας εταιρικής σχέσης με τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις αναδυόμενες οικονομίες προωθεί την έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Η προώθηση της ευημερίας και η εξασφάλιση ανοικτών και θεμιτών συνθηκών στις παγκόσμιες αγορές δημιουργεί οφέλη για όλους, τόσο για την ΕΕ όσο και για τις χώρες-εταίρους της.

Η αποδοτικότητα των δαπανών έχει ζωτική σημασία. Η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες για την καλύτερη δυνατή χρήση των διαθέσιμων κεφαλαίων, αναλαμβάνοντας συντονισμένη δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

© Ευρωπαϊκή Ένωση/Natalia Lazarewicz

Η συνεργασία της ΕΕ με το Σουδάν εστιάζει στη σύνδεση της παρεχόμενης βοήθειας με την ανασυγκρότηση και την ανάπτυξη, όπως σε αυτόν τον καταυλισμό εκτοπισμένων στο Βόρειο Νταρφούρ.

Πώς συμβάλλει η ΕΕ

Μια εξατομικευμένη προσέγγιση

Η ΕΕ συνδυάζει διαφορετικές στρατηγικές για τη χορήγηση βοήθειας στις χώρες που βρίσκονται σε ανάγκη. Η βοήθεια διατίθεται κυρίως μέσω προγραμμάτων, επιχορηγήσεων και συμβάσεων, αλλά και με τη μορφή τομεακής και δημοσιονομικής στήριξης.

• Προγράμματα, επιχορηγήσεις και συμβάσεις

Ως πρόγραμμα νοείται μια σειρά από δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων εντός καθορισμένης χρονικής περιόδου και με προκαθορισμένο προϋπολογισμό. Οι επιχορηγήσεις είναι άμεσες χρηματοδοτικές συνεισφορές σε οργανώσεις ή σε έργα που υλοποιούνται από αυτές. Επιχορηγήσεις χορηγούνται στους καλύτερους υποψηφίους μετά από πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Οι συμβάσεις ανατίθενται μέσω διαδικασιών υποβολής προσφορών για την αγορά υπηρεσιών, προϊόντων ή εργασιών.

• Δημοσιονομική στήριξη

Η δημοσιονομική στήριξη περιλαμβάνει τη μεταβίβαση κεφαλαίων στα εθνικά ταμεία της χώρας-εταίρου, καθώς και εντατικό διάλογο γύρω από τις πολιτικές που πρέπει να εφαρμοστούν. Περιλαμβάνει επίσης μέτρα για την αξιολόγηση και βελτίωση των αποτελεσμάτων της

χορήγησης των κεφαλαίων αυτών. Η δημοσιονομική στήριξη στο πλαίσιο συμπράξεων και με βάση την αρχή της αμοιβαίας ευθύνης αποτελεί σημαντικό εργαλείο χρηματοδότησης των αναπτυξιακών στρατηγικών των χωρών-εταίρων. Η παροχή της βοήθειας είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες που έχει προσδιορίσει η χώρα, ενώ δίνεται μεγάλη έμφαση στον ενστερνισμό των στρατηγικών σε εθνικό επίπεδο.

Για να επωφεληθεί από τη δημοσιονομική στήριξη, μια χώρα πρέπει να δείχνει προσήλωση στα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, και να πληροί αυστηρά κριτήρια που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.

• Τομεακή στήριξη

Ένα μεγάλο μέρος της ενωσιακής χρηματοδότησης για αναπτυξιακούς σκοπούς επικεντρώνεται σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας των χωρών-εταίρων, όπως η ενέργεια, η γεωργία ή η εκπαίδευση. Οι τομείς αυτοί στηρίζονται μέσα από την οικονομική ενίσχυση προγραμμάτων που υλοποιούν οι χώρες αυτές. Η χρηματοδότηση μπορεί να έχει τη μορφή τομεακής δημοσιονομικής στήριξης, επιδοτήσεων και συμβάσεων ή συγκέντρωσης πόρων από διάφορους χορηγούς.

Η Λίντα και η Αλίνα από το Καζανέσι της Μολδαβίας βοηθήθηκαν από τη στήριξη που παρείχε η ΕΕ στις κοινωνικές υπηρεσίες της χώρας τους.

Μια οριζόντια όσο και κάθετη προσέγγιση

Οι ενωσιακοί μηχανισμοί χρηματοδότησης της ανάπτυξης μπορεί να έχουν είτε γεωγραφικό είτε θεματικό πεδίο εφαρμογής. Για την περίοδο 2014-2020, τρεις γεωγραφικοί και τρεις θεματικοί μηχανισμοί καθορίζουν πού και πώς δαπανώνται τα χρήματα.

Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης προέρχεται από τους γεωγραφικούς μηχανισμούς.

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης είναι το κυριότερο μέσο παροχής βοήθειας στις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη.
- Ο Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας διέπει τη συνεργασία με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, της Ασίας, της Κεντρικής Ασίας, της Μέσης Ανατολής, καθώς και της Νότιας Αφρικής. Περιλαμβάνει πέντε θεματικά προγράμματα για την αντιμετώπιση προβλημάτων με παγκόσμια διάσταση: προστασία του περιβάλλοντος, ρόλος των μη κρατικών φορέων, επισιτιστική ασφάλεια, μετανάστευση, ανθρώπινη και κοινωνική ανάπτυξη.
- Η συνεργασία με άλλες γειτονικές χώρες χρηματοδοτείται μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας.

Οι παραπάνω μηχανισμοί συμπληρώνονται με μέσα που έχουν θεματικό προσανατολισμό και είναι ανοικτά για όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες.

- Το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου θεσπίστηκε για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και την προώθηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.
- Το μέσο αυτό συμβάλλει στη σταθερότητα και την ειρήνη και ενισχύει την ασφάλεια σε καταστάσεις κρίσης, ενώ παράλληλα στηρίζει τη μετάβαση στη σταθερότητα.
- Ο Μηχανισμός Συνεργασίας για Πυρηνική Ασφάλεια προωθεί την πυρηνική ασφάλεια, την προστασία από τις ακτινοβολίες και την ετοιμότητα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Τα θεματικά προγράμματα της ΕΕ ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών στην αναπτυξιακή συνεργασία.

Καλύτερα, ταχύτερα, περισσότερα: η αποτελεσματικότητα της βοήθειας και της ανάπτυξης

Η ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη θέτει ένα πλαίσιο κοινών αρχών που επιτρέπουν στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της να εφαρμόζουν αναπτυξιακές πολιτικές με πνεύμα συμπληρωματικότητας και αποτελεσματικότητας.

Η ΕΕ ελέγχει την ποιότητα της παρεχόμενης βοήθειας με βάση τους συγκεκριμένους στόχους που συμφωνήθηκαν σε διεθνές επίπεδο με τη Δήλωση του Παρισιού (2005) και το πρόγραμμα δράσης της Άγκρα (2008) και αναθεωρήθηκαν στο φόρουμ υψηλού επιπέδου που πραγματοποιήθηκε στο Μπουσάν, στο οποίο αποφασίστηκε η δημιουργία μιας Σύμπραξης για Αποτελεσματική Αναπτυξιακή Συνεργασία (2011).

Ως μέλος της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ/ΕΑΒ), η ΕΕ έχει ενεργό συμμετοχή σε διεθνή φόρουμ για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της αναπτυξιακής συνεργασίας. Έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για αύξηση της αποτελεσματικότητας της παγκόσμιας αναπτυξιακής βοήθειας και αναμόρφωσε τον τρόπο που χορηγεί βοήθεια για την εκπλήρωση των στόχων αυτών.

Το τέταρτο φόρουμ υψηλού επιπέδου για την αποτελεσματικότητα της Βοήθειας, που πραγματοποιήθηκε στο Μπουσάν της Νοτίου Κορέας το 2011, σηματοδότησε μια καμπή στην παγκόσμια αναπτυξιακή συνεργασία. Συμμετέχοντες από περισσότερες από 160 κυβερνήσεις, καθώς και από διεθνείς οργανισμούς, την κοινωνία των πολιτών και τον ιδιωτικό τομέα, συμφώνησαν σε ορισμένες αρχές, στόχους και δεσμεύσεις για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής συνεργασίας. Πρόκειται για τη μετάβαση από την αποκλειστική εστίαση στην παροχή βοήθειας σε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψη όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες της ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ ανέλαβε δύο πρωτοβουλίες:

- Η εγγύηση της ΕΕ για τη διαφάνεια έχει ως στόχο την παροχή διεθνών συγκρίσιμων, επικαιροποιημένων και προσβάσιμων πληροφοριών σχετικά με την παροχή βοήθειας. Για τον σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ορισμένα κράτη μέλη εφαρμόζουν ήδη τα κοινά πρότυπα που έχουν συμφωνηθεί σε παγκόσμιο επίπεδο για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με την παροχή βοήθειας, θέτοντας στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου λεπτομερείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με το πού και πώς δαπανάται η βοήθεια.

- Ο κοινός προγραμματισμός αποτελεί την κοινή ευρωπαϊκή απάντηση στα αναπτυξιακά σχέδια των χωρών-εταίρων και περιλαμβάνει τον καταμερισμό των έργων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της καθορίζουν από κοινού ποιος χορηγός δραστηριοποιείται σε ποιον τομέα, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό την αποδοτικότητα της βοήθειας και επιτυγχάνοντας καλύτερα αποτελέσματα. Η ΕΕ αναλαμβάνει τον ρόλο του συντονιστή και διαμεσολαβητή. Έχει δε ξεκινήσει τον κοινό προγραμματισμό σε περισσότερες από 20 χώρες και σχεδιάζει να τον εφαρμόσει σε περίπου 40 χώρες-εταίρους, καλύπτοντας έτσι πάνω από το 60% της προγραμματιζόμενης βοήθειας ανά χώρα που διαχειρίζονται τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Το επόμενο βήμα σε αυτή τη διεθνή διαδικασία είναι η πρώτη συνάντηση υψηλού επιπέδου της Παγκόσμιας Σύμπραξης για Αποτελεσματική Αναπτυξιακή Συνεργασία τον Απρίλιο του 2014 στο Μεξικό. Κατά τη συνάντηση αυτή θα εξεταστεί η πρόοδος που σημειώθηκε όσον αφορά τις δεσμεύσεις, καθώς και τρόποι για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την επιτάχυνση της υλοποίησης.

Η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ και η διμερής συνεργασία των κρατών μελών της με τις αναπτυσσόμενες χώρες δρουν ενισχυτικά η μία προς την άλλη. Πολλές άλλες πολιτικές της ΕΕ επηρεάζουν με κάποιον τρόπο τις αναπτυσσόμενες χώρες και, ως εκ τούτου, συντονίζονται με την αναπτυξιακή πολιτική.

Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Συνεργασίας — EuropeAid είναι αρμόδια για τη χάραξη της αναπτυξιακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την υλοποίηση των προγραμμάτων βοήθειας προς τις χώρες-εταίρους. Για να ενισχυθεί η συνοχή των εξωτερικών σχέσεων με την αναπτυξιακή συνεργασία, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYED) καταβάλλει προσπάθειες ώστε όλες οι πολιτικές και δράσεις της να συνάδουν με τους αναπτυξιακούς στόχους.

Η ΕΕ διαθέτει 140 αντιπροσωπείες και γραφεία σε όλο τον κόσμο που διαχειρίζονται τα προγράμματα ανάπτυξης και συνεργασίας και παράλληλα εκπροσωπούν την ΕΕ στις χώρες υποδοχής. Μετά από συγκρούσεις ή φυσικές καταστροφές, για παράδειγμα, η τοπική αντιπροσωπεία της ΕΕ μπορεί να αναπροσαρμόσει τις προτεραιότητες της βοήθειας και να ανταποκριθεί σε επείγουσες ανάγκες.

Κατά τη χάραξη των διαφόρων πολιτικών, τη χορήγηση και παρακολούθηση της βοήθειας, η ΕΕ συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς των οποίων τα δίκτυα και η εμπειρογνώσια συμπληρώνουν τους πόρους της. Οι κυριότεροι οργανισμοί και ομάδες είναι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, ο ΟΟΣΑ, η Παγκόσμια Τράπεζα, η G8 και η G20. Μέσω του τακτικού διαλόγου και των επαφών που αναπτύσσει, η ΕΕ επιτυγχάνει τη συμμετοχή και άλλων σημαντικών παραδοσιακών χορηγών βοήθειας (π.χ. Ηνωμένες Πολιτείες, Ιαπωνία και Κορέα) και, ολόένα περισσότερο, τη συμμετοχή αναδυόμενων οικονομιών.

Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών

Η κοινωνία των πολιτών είναι βασικός εταίρος των χορηγών βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Στους μη κρατικούς φορείς μπορούν, για παράδειγμα, να συγκαταλέγονται μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), επαγγελματικές ενώσεις, κοινωνικοί εταίροι, πανεπιστήμια ή μέσα ενημέρωσης. Οι φορείς αυτοί βρίσκονται συνήθως κοντά στις τοπικές κοινότητες και μπορούν να βοηθούν τους χορηγούς βοήθειας να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των κατοίκων. Κατά συνέπεια, έχουν όλο και μεγαλύτερη ευθύνη στη διαμόρφωση στρατηγικών και στον προγραμματισμό της βοήθειας.

Η ενίσχυση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών στον τομέα της ανάπτυξης βοηθά τις τοπικές κοινότητες να αποκτήσουν μεγαλύτερο αίσθημα κυριότητας και ευθύνης.

Η ΕΕ υλοποιεί προγράμματα για την προαγωγή της αναπαραγωγικής υγείας και της υγείας των παιδιών σε καταυλισμούς προσφύγων, όπως αυτός της Ταϊλάνδης.

Τι κάνει η ΕΕ

Από τη θεωρία στην πράξη

Καθώς πλησιάζουμε στο 2015, χρονιά που λήγει η προθεσμία για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, τα στοιχεία δίνουν σαφείς ενδείξεις ως προς τον βαθμό και τον ρυθμό ανάπτυξης που επιτεύχθηκε τα τελευταία δώδεκα έτη.

Σύμφωνα με την έκθεση των Ηνωμένων Εθνών του Ιουλίου 2012, πολλοί βασικοί στόχοι έχουν ήδη επιτευχθεί:

- το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε συνθήκες έσχατης φτώχειας μειώθηκε κατά το ήμισυ και εξακολουθεί να μειώνεται σε όλες τις περιφέρειες,
- το ποσοστό των ατόμων που δεν έχουν πρόσβαση σε καλύτερη ποιότητα νερού μειώθηκε κατά το ήμισυ,
- βελτιώθηκε η ζωή περισσότερων από 200 εκατ. ατόμων που ζουν σε παραγκουπόλεις (δύο φορές πάνω από τον στόχο του 2020),
- το ποσοστό των εγγαφών κοριτσιών σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι σήμερα ίσο με το ποσοστό των αγοριών,
- σημειώνεται ολοένα μεγαλύτερη πρόοδος όσον αφορά τη μείωση της παιδικής και μητρικής θνησιμότητας.

Η συμβολή της ΕΕ στην επίτευξη αυτών των αποτελεσμάτων είναι σημαντική. Από τις επενδύσεις στην υγεία, την εκπαίδευση ή τις οδικές υποδομές μέχρι τις χρηματοδοτήσεις για τη γεωργία, η στήριξη που παρέχει η ΕΕ παράγει απτά αποτελέσματα. Από το 2000 και μετά, η στήριξη αυτή συνέβαλε στην εγγραφή περισσότερων από 13 εκατ. παιδιών σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και στον εμβολιασμό πάνω από 18 εκατ. παιδιών κατά της ιλαράς. Η αναπτυξιακή βοήθεια της ΕΕ συνέβαλε καθοριστικά στην πρόσβαση εκατομμυρίων νοικοκυριών σε εγκαταστάσεις ύδρευσης και αποχέτευσης. Καθώς ορισμένοι στόχοι, όπως η εξάλειψη της πείνας και η παροχή εγκαταστάσεων υγιεινής, εξακολουθούν να μην έχουν επιτευχθεί, η ΕΕ αποφάσισε τον Σεπτέμβριο του 2011 να διαθέσει 1 επιπλέον δισεκατομμύριο ευρώ, ώστε να σημειωθεί πρόοδος στις περισσότερες χώρες ΑΚΕ που παρουσιάζουν αποκλίσεις από τους στόχους αυτούς.

Μαζί με τα κράτη μέλη της, η ΕΕ είναι ο σημαντικότερος χορηγός βοήθειας στον τομέα της ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο και έχει βοηθήσει εκατομμύρια ανθρώπους να αποκτήσουν πρόσβαση σε βιώσιμες μορφές ενέργειας. Η ΕΕ παρέχει επίσης τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η στήριξη που χορηγεί βοηθά στην προστασία της βιοποικιλότητας παγκοσμίως, την προστασία των χωρών από

φυσικές καταστροφές και τη βελτίωση της δασοπροστασίας, π.χ. μέσα από την καταπολέμηση της παράνομης υλοτομίας.

Στήριξη προσαρμοσμένη στις ανάγκες

Η στήριξη που παρέχει η ΕΕ είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες κάθε επιμέρους τομέα αναπτυξιακής συνεργασίας. Ενισχύει διάφορα προγράμματα και πρωτοβουλίες που ωφελούν περισσότερο περιφέρειες παρά μεμονωμένες χώρες ή κλάδους. Η συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο αποδεικνύεται αποτελεσματική για την αντιμετώπιση προκλήσεων που υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα, όπως η κλιματική αλλαγή και το εμπόριο. Εφαρμόζονται παγκόσμιες πρωτοβουλίες σε συγκεκριμένους θεματικούς τομείς λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης που επικρατεί σε τοπικό επίπεδο.

Οι τέσσερις από τις πέντε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου είναι χώρες ΑΚΕ, και οι περισσότερες από αυτές βρίσκονται στην Αφρική. Η μερίδα του λέοντος της χρηματοδότησης που χορηγεί η ΕΕ σ' αυτό το μέρος του κόσμου προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης, το οποίο διέθεσε συνολικά 22,7 δισεκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2008-2013.

Η στρατηγική εταιρική σχέση Αφρικής-ΕΕ παρέχει το πλαίσιο για τη συνεργασία μεταξύ των δύο ηπείρων. Το 2007 οι εταίροι συμφώνησαν σε μια κοινή στρατηγική Αφρικής-ΕΕ καθορίζοντας σημεία-κλειδιά σε κάθε τομέα. Αυτό συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, χάρη στον καθορισμό μετρήσιμων στόχων και την παρακολούθηση της συντελούμενης προόδου. Για παράδειγμα, Ευρωπαίοι και Αφρικανοί εταίροι προσπαθούν να επιτύχουν μια σειρά συγκεκριμένων στόχων για αξιόπιστες, φιλοπεριβαλλοντικές, οικονομικά προσιτές και ασφαλείς ενεργειακές υπηρεσίες και στις δύο ηπείρους έως το 2020.

Το πρόγραμμα «Food for work» στην περιοχή του Ναϊρόμπι της Κένυας εξασφαλίζει νερό για ζώα και καλλιέργειες.

Η Αίγυπτος πέτυχε τον στόχο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για όλους.

Η ταχεία ανάπτυξη της Ασίας οδήγησε σε αισθητή μείωση των ποσοστών φτώχειας. Ωστόσο, στην περιοχή αυτή εξακολουθούν να ζουν τα δύο τρίτα των φτωχών του κόσμου. Γι' αυτό είναι απαραίτητη μια διαφοροποιημένη προσέγγιση που κάνει διάκριση ανάμεσα στις φτωχές χώρες και τις αναδυόμενες οικονομίες. Στις σχέσεις της με τις αναδυόμενες οικονομίες, η ΕΕ εγκαταλείπει όλο και περισσότερο τον ρόλο του χορηγού βοήθειας και αναλαμβάνει τον ρόλο του στρατηγικού εταίρου. Στο πλαίσιο αυτό, έχει συμβάλει στην πρόοδο που έχει επιτευχθεί. Την περίοδο 2007-2013 ενδεικτικό ποσό 775 εκατομμυρίων ευρώ δεσμεύθηκε για περιφερειακή συνεργασία με την Ασία.

Η εστίαση περισσότερο στη συνεργασία παρά στην παροχή βοήθειας χαρακτηρίζει επίσης το έργο της Ένωσης όσον αφορά τις γειτονικές της χώρες. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας παρέχει συνδρομή σε γειτονικές χώρες προκειμένου να ενισχυθούν η ευημερία, η ασφάλεια και η σταθερότητα πέρα από τα σύνορα της Ένωσης. Σχεδόν 12 δισεκατ. ευρώ δεσμεύθηκαν για τον σκοπό αυτό την περίοδο 2007-2013.

Μετά τις λαϊκές εξεγέρσεις στην περιοχή της Μεσογείου, η ΕΕ έχει αρχίσει να εφαρμόζει μια νέα προσέγγιση που έχει ως στόχο την υποστήριξη των αιτημάτων για πολιτική συμμετοχή και ελευθερία. Η ΕΕ είναι επίσης σημαντικός χορηγός βοήθειας σε ευάλωτες χώρες (50 % της συνολικής βοήθειας που χορηγεί η ΕΕ). Σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, προτεραιότητα είναι να αντιμετωπίζονται οι επείγουσες ανάγκες, αλλά και να εναρμονίζεται η ανθρωπιστική δράση με τη βιώσιμη αναπτυξιακή βοήθεια.

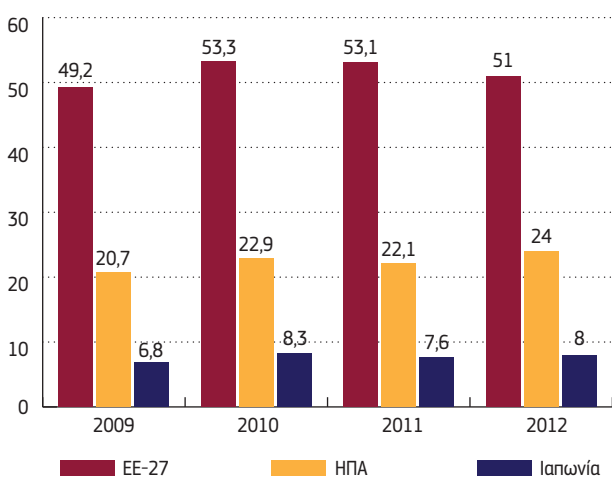
Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος χορηγός βοήθειας και δεύτερος κατά σειρά ξένος επενδυτής στη Λατινική Αμερική, καθώς και ο δεύτερος πιο σημαντικός εμπορικός της εταίρος. Η εταιρική αυτή σχέση έχει αποδειχθεί επιτυχής για την προαγωγή των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας στην περιοχή, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στις εναπομένουσες προκλήσεις συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η εξάλειψη των ανισοτήτων, η βελτίωση των υποδομών και η πρόσβαση σε πόσιμο νερό. Η χρηματοδότηση που παρέχει η ΕΕ στη Λατινική Αμερική ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 500 εκατ. ευρώ ετησίως. Η στήριξη αυτή είναι επικεντρωμένη στην κοινωνική συνοχή, την περιφερειακή ολοκλήρωση, τη χρηστή διακυβέρνηση και τη διατηρήσιμη ανάπτυξη.

Βοθώντας τους ανθρώπους να γίνουν αυτόνομοι

Από την επισιτιστική ασφάλεια και τις περιβαλλοντικές προκλήσεις μέχρι τα θέματα κοινωνικής φύσεως και τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕ παρεμβαίνει όπου χρειάζεται και όπου μπορεί να βοηθήσει ουσιαστικά.

Δημοκρατική διακυβέρνηση: Είναι μια από τις βασικές προτεραιότητες της αναπτυξιακής συνεργασίας. Τα τελευταία χρόνια, η ΕΕ έχει συγκεράσει επιτυχώς τον πολιτικό διάλογο με τις χώρες-εταίρους, τη χορήγηση τομεακής υποστήριξης και τις δράσεις ευαισθητοποίησης για προώθηση μιας καλύτερης διακυβέρνησης. Μόνον το 2010, διοχετεύθηκαν 1,5 δισεκατ. ευρώ σε δράσεις προώθησης της χρηστής διακυβέρνησης από αναπτυξιακούς πόρους της ΕΕ.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ (ΣΕ ΔΙΣΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

Το 2012 η ΕΕ ήταν ο μεγαλύτερος χορηγός παγκοσμίως. Το συνολικό ποσό που χορηγήθηκε το 2012 ήταν λίγο μικρότερο απ' ό,τι το 2011, διότι η αύξηση της παρεχόμενης βοήθειας από ορισμένες χώρες της ΕΕ αντισταθμίστηκε από τις μειώσεις στις οποίες προέβησαν άλλες χώρες λόγω της κρίσης.

Η ΕΕ χρηματοδοτεί πρόγραμμα διατήρησης της βιοποικιλότητας στα δασοκαταφύγια Γκόλα της Σιέρα Λεόνε, μιας από τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου.

Γεωργία και επισιτιστική ασφάλεια: Η ΕΕ δίνει προτεραιότητα στην εξάλειψη της φτώχειας και της πείνας. Κάθε χρόνο δεσμεύει 600 εκατ. ευρώ για την πρόσβαση ανθρώπων σε βασικά είδη διατροφής σε όλον τον κόσμο. Η βοήθεια αυτή συμπληρώνει την ανθρωπιστική επισιτιστική βοήθεια που παρέχεται σε καταστάσεις κρίσης. Πάνω από 50 εκατ. άνθρωποι έχουν ωφεληθεί από την Επισιτιστική Διευκόλυνση ύψους 1 δισεκατ. ευρώ, την οποία θέσπισε η ΕΕ το 2009. Η ΕΕ χορήγησε σε 24 εκατ. περίπου ανθρώπους σπόρους, εργαλεία, χρήματα και τρόφιμα την περίοδο 2004-2010, προκειμένου να τους βοηθήσει να βγουν από τη φτώχεια. Η παραγωγικότητα των μικροκτηματιών αγροτών και η προσαρμοστικότητα των αγροτικών κοινοτήτων θα μπορούσαν να ενισχυθούν μέσω της προώθησης ενός βιώσιμου γεωργικού μοντέλου, προσαρμοσμένου στην πραγματικότητα των αναπτυσσόμενων χωρών.

Εμπόριο: Το εμπόριο έχει βοηθήσει εκατομμύρια ανθρώπους να βγουν από τη φτώχεια την τελευταία δεκαετία. Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος χορηγός βοήθειας για την προώθηση του εμπορίου και είναι η πιο ανοικτή αγορά του κόσμου στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το Γενικό Σύστημα Προτιμήσεων επιτρέπει τη χαμηλότερη δασμολόγηση των προϊόντων που προέρχονται από 176 αναπτυσσόμενες χώρες και εδάφη. Η ΕΕ παρέχει βοήθεια ώστε να μπορούν οι χώρες ΑΚΕ να συμμετέχουν στην παγκόσμια οικονομία. Τόσο οι τοπικές οικονομίες όσο και η οικονομική μεγέθυνση μπορούν να ενισχυθούν μέσω της σύναψης συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης με την ΕΕ. Οι συμφωνίες αυτές υπερβαίνουν τις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών, καθώς λαμβάνουν υπόψη το κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο και παρέχουν στις χώρες την αναγκαία βοήθεια για την εφαρμογή τους. Εκτός από το άνοιγμα των αγορών της ΕΕ, δίνουν στις χώρες ΑΚΕ περιθώριο μέχρι και 25 χρόνια για να ανοίξουν τις αγορές τους σε εισαγωγές από την ΕΕ.

Ανάπτυξη μέσω του εμπορίου στις χώρες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη

Για να μπορούν οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες να συμμετάσχουν πλήρως στο διεθνές σύστημα εμπορικών συναλλαγών, η ΕΕ δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες τους εφαρμόζοντας τη στρατηγική «Βοήθεια για το εμπόριο».

Οι προσπάθειες αυτές οδήγησαν σε απτά αποτελέσματα: την περίοδο 2000-2008 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στις χώρες αυτές αυξήθηκε από 325 σε πάνω από 625 δολάρια. Το 2012 η ΕΕ υπέβαλε σχέδια για να μπορέσουν οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες να αξιοποιήσουν πλήρως τα οφέλη των ανοικτών αγορών. Αυτό θα βοηθήσει τις χώρες αυτές να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια στις εμπορικές συναλλαγές, να τηρούν τα διεθνή πρότυπα και να αναβαθμίσουν το επιχειρηματικό τους περιβάλλον.

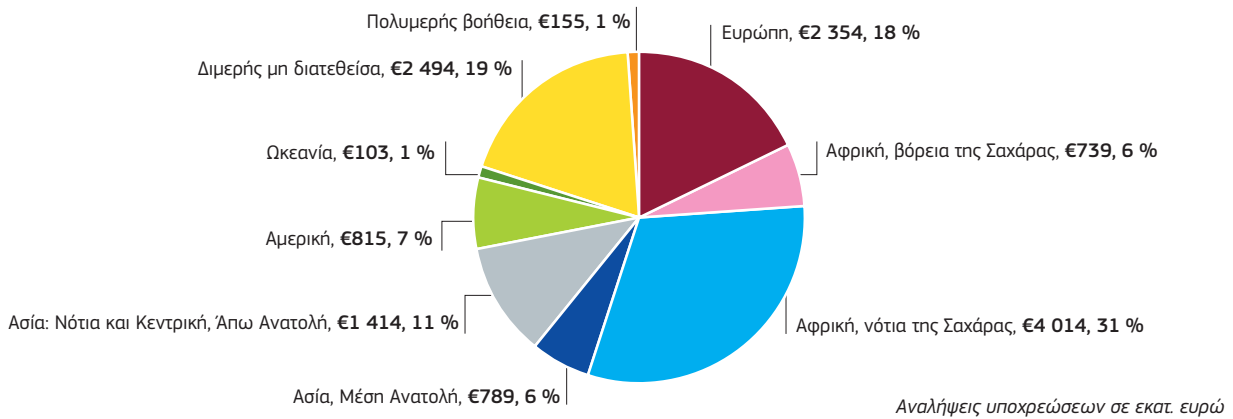
Νερό και ενέργεια: Από το 2004 και μετά, πάνω από 70 εκατομμύρια άνθρωποι στις αναπτυσσόμενες χώρες έχουν αποκτήσει πρόσβαση σε εγκαταστάσεις πόσιμο νερού και 24,5 εκατομμύρια σε αποχετευτικές εγκαταστάσεις. Τα ευρωπαϊκά προγράμματα ύδρευσης και αποχέτευσης ανέρχονται σε περίπου 400 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Συμβάλλουν, αφενός, στη δημιουργία υποδομών για συστήματα παροχής πόσιμου νερού και διαχείρισης λυμάτων, και, αφετέρου, εξασφαλίζουν βασικές υποδομές υγιεινής.

Λόγω του ότι η λεγόμενη «ενεργειακή πενία» εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα παγκοσμίως, η ΕΕ επενδύει σε μεγάλο βαθμό στην πρόσβαση στην ενέργεια, την ενεργειακή βιωσιμότητα και ασφάλεια των αναπτυσσόμενων χωρών. Μόνο το 2010, δέσμευσε συνολικά 319,49 εκατ. ευρώ για παραγωγή ενέργειας και ενεργειακό εφοδιασμό. Οι προσπάθειες αυτές έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς. Στις χώρες ΑΚΕ που αντιμετωπίζουν οξύτατο πρόβλημα, 15 εκατ. δικαιούχοι απέκτησαν πρόσβαση σε σύγχρονες ενεργειακές υπηρεσίες την περίοδο 2007-2011.

Παιδιά πλένουν τα δόντια τους στο πλαίσιο ευρωπαϊκού προγράμματος υγιεινολογικής περίθαλψης στη Νικαράγουα της Κεντρικής Αμερικής.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΗΣΕ Η ΕΕ ΣΕ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟ 2012

Βιώσιμη ενέργεια για όλους

Ακολουθώντας την πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών «Βιώσιμη ενέργεια για όλους», η ΕΕ έδωσε στον στόχο αυτό απόλυτη προτεραιότητα στο πλαίσιο της αναπτυξιακής της πολιτικής. Για το 2030 έχει ορίσει έναν τριπλό στόχο:

- καθολική πρόσβαση σε σύγχρονες ενεργειακές υπηρεσίες,
- διπλασιασμό του ρυθμού βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης,
- διπλασιασμό του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παγκόσμια σύνθεση των ενεργειακών πηγών.

Κατά την ευρωπαϊκή σύνοδο κορυφής του 2012 με τίτλο «Βιώσιμη Ενέργεια για Όλους», ο πρόεδρος Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο ανακοίνωσε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες ώστε 500 ακόμη εκατομμύρια άτομα να αποκτήσουν πρόσβαση σε ενέργεια έως το 2030.

για μια στρατηγική που συμβάλλει άμεσα στη διασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, η οποία αποτελεί έναν από τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας. Η πρόοδος στον τομέα αυτό συνίσταται, μεταξύ άλλων, στη μείωση της αποψίλωσης των δασών, την αναβάθμιση των εξαθλιωμένων περιοχών και την ευκολότερη πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό. Οι περιβαλλοντικές προκλήσεις παραμένουν, ωστόσο, μεγάλες. Την περίοδο 2011-2013 διατέθηκαν γύρω στα 517 εκατ. ευρώ για την υλοποίηση της στρατηγικής αυτής.

Περιβάλλον και φυσικοί πόροι: Οι φτωχότερες χώρες του κόσμου είναι και οι πιο ευάλωτες στους περιβαλλοντικούς κινδύνους, και ιδίως στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Οι χώρες αυτές έχουν δεχθεί ισχυρό πλήγμα λόγω της εξάντλησης των φυσικών τους πόρων. Η ΕΕ είναι ο σημαντικότερος διεθνής υποστηρικτής της διατηρήσιμης ανάπτυξης και έχει επικυρώσει όλες τις σημαντικές πολυμερείς περιβαλλοντικές συμφωνίες. Στις πολιτικές της για μείωση της φτώχειας λαμβάνει υπόψη το στοιχείο της διαχείρισης των φυσικών πόρων. Πρόκειται

Σταθμός ανεφοδιασμού ύδατος στην Παπουασία-Νέα Γουινέα. Η πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα στις αναπτυσσόμενες χώρες

Ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας στην πληγείσα από καταστροφές Αϊτή

Η Αϊτή είναι μια από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου. Όταν επλήγη από μεγάλο σεισμό τον Ιανουάριο του 2010, η καταστροφή επέτεινε την προϋπάρχουσα επισιτιστική κρίση. Οι υψηλές τιμές εισαγωγών, σε συνδυασμό με τις γεωργικές ζημιές ως επακόλουθο τυφώνων, είχαν καταστροφικές συνέπειες για την επισιτιστική ασφάλεια της χώρας.

Η κατάσταση βελτιώθηκε χάρη σε ένα έργο που χρηματοδότησε η ΕΕ και στο οποίο συμμετείχαν 300 000 αγροτικά νοικοκυριά στο βορειοανατολικό τμήμα της Αϊτής. Τα μέτρα αποσκοπούσαν στην ενίσχυση και τη διαφοροποίηση της γεωργίας, καθώς και στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και της υδατοκαλλιέργειας.

Η πρωτοβουλία απέφερε τεράστια οφέλη για τον τοπικό πληθυσμό. Χάρη στην κατασκευή 692 δεξαμενών νερού και 2 550 χώρων αποθήκευσης και διανομής σπόρων, βελτιώθηκαν σημαντικά οι σοδειές και το εισόδημα των κατοίκων.

«Εάν ξεσπάσει ξηρασία και δεν διαθέτεις τις κατάλληλες δεξαμενές, χάνεις όλη την παραγωγή», εξηγεί ο Gédéon Richè, ένας από τους δικαιούχους του προγράμματος. «Χάρη στη δεξαμενή, η σοδειά τώρα είναι καλή, ενώ καλλιεργώ και λαχανικά, και αυτό βοηθά πολύ την οικογένειά μου».

Το πρόγραμμα, το οποίο υλοποιήθηκε σε συνεργασία με τον Οργανισμό Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, έλαβε χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ ύψους 9,6 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2009-2011.

Φροντίδα ζωτικής σημασίας για μητέρες και βρέφη στο Καζαχστάν

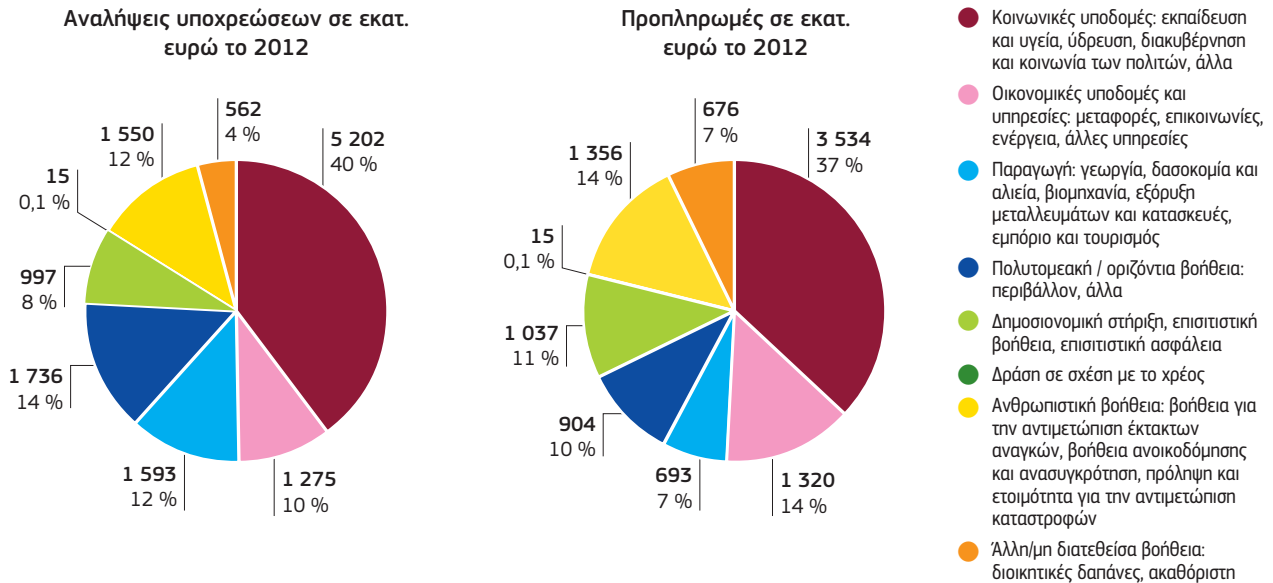
Μετά την ανεξαρτησία του Καζαχστάν το 1991, η μείωση των κρατικών κονδυλίων για υπηρεσίες υγείας οδήγησε σε υποβάθμιση της ποιότητάς τους, με αποτέλεσμα, χιλιάδες βρέφη και μικρά παιδιά να πεθαίνουν κάθε χρόνο λόγω έλλειψης επαρκούς φροντίδας και η προστασία της μητρικής υγείας να παραμένει σοβαρό πρόβλημα.

Για να βελτιωθεί η ποιότητα της προγεννητικής και παιδικής φροντίδας στη χώρα, η ΕΕ αποφάσισε να χορηγήσει στοχευμένη βοήθεια. Χρηματοδότησε ένα πρόγραμμα παροχής βοήθειας στο Υπουργείο Υγείας του Καζαχστάν για την ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής για την υγεία των μητέρων και των παιδιών. Οικογένειες, κοινότητες και πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης συμμετείχαν σε μια διαδικασία μεταρρυθμίσεων που οδήγησε στην κατάρτιση οδηγίων για τις συνηθέστερες παθήσεις και τις επιπλοκές τους. Οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης συμμετείχαν σε δράσεις κατάρτισης και συμβουλευτικής υποστήριξης.

Η προσέγγιση αποδείχθηκε αποτελεσματική. Οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης των μητέρων και των παιδιών βελτιώθηκαν και έγιναν πιο αποτελεσματικές, ενώ ενισχύθηκε η ικανότητά τους για περαιτέρω βελτίωση. Επίσης, αυξήθηκε η συμμετοχή των οικογενειών και των κοινοτήτων στη βελτίωση της υγείας της μητέρας και του παιδιού. «Ένα από τα πολλά πλεονεκτήματα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παιδικών ασθενειών είναι ότι μας διδάσκει πώς μπορεί να μειωθεί η απόσταση ανάμεσα στον γιατρό και τον ασθενή» τονίζει η Polina Slugina, παιδίατρος που εργάζεται στην περιοχή Osakarov.

Πολλά μένουν ακόμη να γίνουν για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας σε σχέση με τη μείωση της παιδικής θνησιμότητας και τη βελτίωση της μητρικής υγείας στο Καζαχστάν.

ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΗΣΕ Η ΕΕ ΣΕ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟ 2012

Μικροχρηματοδοτήσεις στην Αφρική: μικρά δάνεια, μεγάλα οφέλη

Η μικροχρηματοδότηση βοηθά τους φτωχούς να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις. Για να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό τους, ως μέσο οικονομικής ανάπτυξης της Αφρικής, τα ιδρύματα μικροχρηματοδότησης πρέπει να αναβαθμίσουν τα πρότυπά τους όσον αφορά τη διαχείριση των κινδύνων και τη διαφάνεια. Η ΕΕ παρείχε στήριξη στο πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων «Smartrac» για να μπορέσουν τα ιδρύματα μικροχρηματοδότησης της Αφρικής να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στη διαχείριση και παρακολούθηση των κινδύνων.

Το πρόγραμμα «Smartrac» εστιάζει στις εξής παραμέτρους: βιωσιμότητα, διαχείριση, υπευθυνότητα, διαχείριση των κινδύνων, διαφάνεια, διασφάλιση και συμμόρφωση. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην καλύτερη πρόσβαση σε πιστώσεις χάρη στην ενίσχυση των τοπικών παρόχων τέτοιων υπηρεσιών μέσα από τη μεταφορά τεχνογνωσίας. Εργαλεία διαχείρισης κινδύνων τέθηκαν στη διάθεση των ιδρυμάτων μικροχρηματοδότησης και παροχής υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

Το εγχείρημα είχε τεράστια επιτυχία. Γύρω στα 700 000 άτομα χαμηλού εισοδήματος ωφελήθηκαν από τις υπηρεσίες των δώδεκα ιδρυμάτων μικροχρηματοδότησης που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Το ποσοστό ανάπτυξης των παρόχων υπηρεσιών που έλαβαν βοήθεια κυμάνθηκε από 4 % έως 160 %.

Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε στην Αγκόλα, τη Γκάμπια, τη Γκάνα, την Κένυα, το Μαλάουι, τη Νιγηρία, τη Ρουάντα και την Τανζανία. Η ΕΕ συνεισέφερε 348 000 ευρώ την περίοδο 2006-2009. Η συνεργασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών ΑΚΕ στον τομέα των μικροχρηματοδοτήσεων διέπεται επί του παρόντος από το πρόγραμμα «Μικροχρηματοδοτήσεις ΑΚΕ/ΕΕ» (2010-2014). Οι εταίροι συνεργάζονται για την ανάπτυξη χρηματοπιστωτικών συστημάτων χωρίς αποκλεισμούς και προσαρμοσμένων στις ανάγκες των φτωχών, έτσι ώστε να προωθηθεί η ανάπτυξη και η καλύτερη κατανομή του πλούτου.

Προοπτικές

Εκπληρώνοντας φιλόδοξους στόχους

Με την πάροδο των ετών, η αναπτυξιακή βοήθεια της ΕΕ αυξάνεται σταθερά και έχει γίνει πιο αποτελεσματική. Καθώς η κρίση πλήττει τις οικονομίες όλου του κόσμου, έχει μεγαλύτερη σημασία από ποτέ να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα αλλά και να τεθούν πιο φιλόδοξοι στόχοι. Η αύξηση της βοήθειας δεν είναι απλώς έκφραση συνεχούς αλληλεγγύης, αλλά και μακροπρόθεσμη επένδυση.

Η ΕΕ πιέζει ώστε τα κράτη μέλη να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για την επίτευξη του συμφωνημένου στόχου για παροχή επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας ύψους 0,7 % του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος έως το 2015.

Το «Πρόγραμμα Δράσης για Αλλαγή» έχει εντοπίσει συγκεκριμένα μέτρα που μπορούν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα, όπως η μεγαλύτερη έμφαση στις χώρες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, τα ευάλωτα κράτη, τους κλάδους που προσφέρονται για ανάπτυξη, την καλύτερη κατανομή των έργων και τη βελτίωση της διακυβέρνησης. Η υλοποίηση του προγράμματος αυτού είναι ένα σημαντικό βήμα για να δημιουργήσουμε έναν πιο δίκαιο κόσμο.

Οι συζητήσεις γύρω από τον ρόλο της αναπτυξιακής πολιτικής μετά το 2015, όταν δηλαδή θα λήξει η προθεσμία για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, είναι μια ευκαιρία για καλύτερη παγκόσμια συνεργασία. Με βάση την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Αξιοπρεπής διαβίωση για όλους», τον Ιούνιο του 2013 συμφωνήθηκε μια κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση η οποία τονίζει ότι στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής μετά το 2015 πρέπει να ενισχυθεί η δέσμευση της διεθνούς κοινότητας για εξάλειψη της φτώχειας και διατηρήσιμη ανάπτυξη.

Αγρότης της Κένυας συμμετέχει σε πρόγραμμα που χρηματοδοτεί η ΕΕ για τη διατήρηση και ανάπτυξη του κλάδου φρούτων και λαχανικών.

Για να επιτευχθεί αυτό, το νέο πλαίσιο πρέπει να εξασφαλίζει ένα στοιχειώδες βιοτικό επίπεδο, να προωθεί τη διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, να συμβάλει στην αειφόρο διαχείριση των φυσικών μας πόρων, να εξασφαλίζει δικαιοσύνη και ισότητα, και να λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση των χωρών που πλήττονται από συγκρούσεις και αστάθεια. Πρόκειται για σημαντικά θέματα που εκφράστηκαν επίσης έντονα κατά τις Ευρωπαϊκές Ημέρες Ανάπτυξης 2013, οι οποίες επικεντρώθηκαν στη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί μετά το 2015. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να τάσσεται υπέρ ενός φιλόδοξου πλαισίου για την περίοδο μετά το 2015 και θα μεριμνήσει ώστε οι ευρωπαϊκές προτεραιότητες να λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα σχετικά φόρουμ.

Η αγροτική ανάπτυξη συγκαταλέγεται στις προτεραιότητες της συνεργασίας της ΕΕ με την Γκάμπια, μιας από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου.

Περισσότερα

- ▶ Ανάπτυξη και συνεργασία — EuropeAid: http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm
- ▶ Capacity4dev.eu — Συνδέοντας τις αναπτυξιακές κοινότητες: <http://capacity4dev.ec.europa.eu>
- ▶ Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης: http://eeas.europa.eu/index_en.htm
- ▶ Ανθρωπιστική Βοήθεια και Πολιτική Προστασία: http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm
- ▶ Έχετε ερωτήσεις σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση; Η υπηρεσία Άμεση Ευρώπη μπορεί να σας βοηθήσει: 00 800 6 7 8 9 10 11 — <http://europedirect.europa.eu>

